

NY ARBEJDSKADEREFORM: ÅRSLØN OG TAB AF ERHVERVS- EVNE

Af Anne Mette Myrup Opstrup, advokat, ARK

Den nye omfattende arbejdsskadereform er vedtaget i Folketinget, og dele af den er allerede trådt i kraft pr. 1. januar 2024 (lov nr. 1541 af 12.12.2023). Reformen har bl.a. til formål at mindske sagsbehandlingstiden hos AES og at sikre fastholdelse af skadelidte på arbejdsmarkedet. Reformen indeholder bl.a. nye regler for udnyttelse af administrativ rekurs, søgsmålsfrister, genoptagelse, uddelegering af sagsbehandling, aktiv skadebehandling og nye regler for beregning af årsløn mv.

ARK Advokatpartnerselskab har i artikel i Risikorådgiveren i januar 2024 gennemgået lovforslaget mere overordnet, men vil i den kommende tid dykke ned i de enkelte emner mere detaljeret. Denne artikels fokus er ændringen af arbejdsskadesikringslovens § 24 om årsløn, som i det væsentligste gælder arbejdsskader indtrådt efter den 1. juli 2024.

Kort om gældende ret

Årslønnen er indtil nu blevet fastsat som summen af al indtægt fra arbejde de seneste 12 måneder før skaden, herunder løn, pensions- og ATP-indbetalinger med videre.

I en række tilfælde er der efter hidtil gældende ret mulighed for at fastsætte årslønnen efter et skøn, såfremt indtjeningen de seneste 12 måneder før skaden ikke var retvisende. Dette er eksempelvis tilfældet i sager, hvor den skadelidte har haft en ekstraordinært høj eller lav løn, været på deltid, er blevet forfremmet (med lønstigning til følge) umiddelbart inden arbejdsskaden eller midlertidigt har været ansat på deltid.

Den skønsmæssige fastsættelse af årsløn i arbejdsskadesager har været genstand for en række retssager og principafgørelser, ligesom Arbejdsskadestyrelsen (nu: AES) har udarbejdet en særdeles omfattende vejledning om fastsættelsen.

Om årsagen til lovændringen

Det fremgår af lovforarbejderne til ændringen af § 24, at de skadelidte kan opleve at måtte vente lang tid på en afgørelse om tab af erhvervsevne, hvilket ifølge lovgiver blandt andet skyldes, at "den årslønsberegning, der indgår i alle afgørelser om erstatning for tab af erhvervsevne, er kompliceret og i vidt omfang præget af skøn."

Det overordnede formål med lovændringen er således, at årslønnen i flere sager skal fastsættes på baggrund af objektive kriterier, hvorved antallet af skønsmæssige afgørelser reduceres.

I den senest opgjorte statistik fra Ankestyrelsen (2022), tegner årsløn sig for sagsområdet med den største omgørelsesprocent (43). Noget kunne således tyde på, at der er et problem med AES' fastsættelse af årslønnen. Dette må dog samtidig ses i lyset af, at Ankestyrelsen i 2022 afg-

jorde 9.885 sager på arbejdsskadeområdet, hvoraf kun 214 sager drejede sig om fastsættelse af årsløn. Til sammenligning afgjorde Ankestyrelsen 2.391 sager om tab af erhvervsevne.

Om de nye regler kommer til at medføre en hurtigere sagsbehandling – særligt i den periode, hvor AES skal fastsætte årsløn efter både tidligere og nugældende ret – er derfor uvist.

Den nye hovedregel

Med den nye ASL § 24 indføres samtidig en ny hovedregel.

Udgangspunktet er herefter, at den skadelidtes årsløn fastsættes som den højeste indtjening, der har været i de seneste 5 indtægtsår forud for arbejdsskaden. Hermed introduceres også et nyt begreb i arbejdsskadesystemet, nemlig indtægtsår. Er skaden sket i december 2023, regnes indtægtsåret fra december 2022 til og med november 2023, indtægtsåret før dette regnes fra december 2021 til november 2022 og så videre.

I modsætning til tidligere skal denne manøvre nu ikke blot foretages for det seneste indtægtsår før skaden, men derimod for de seneste 5 indtægtsår.

Indtægten i alle 5 indtægtsår før skaden skal således beregnes, hvorefter indtægten for alle 5 indtægtsår skal opreguleres til skadeåret. Herefter vælges den højeste af indtægterne – uanset om denne ikke længere er opnåelig for den skadelidte.

For god ordens skyld bemærkes, at der med lovændringen i det væsentligste ikke længere skelnes mellem indtjeningsevne og årsløn. Indtjeningsevnen svarer derfor til årslønnen opreguleret til afgørelsestidspunktet.

Opreguleringen sker efter samme principper, som eksempelvis løbende ydelser reguleres efter i ASL § 25 – altså med et tillæg af 2 % plus tilpasningsprocenten pr. år.

De mange undtagelser

Den nye ASL § 24, stk. 2 indeholder ikke mindre end 13 undtagelser til hovedreglen, ligesom der er mulighed for kombinationer af flere undtagelser i særlige situationer. Forarbejderne er ganske omfattende, og undtagelserne lader sig ikke detaljeret beskrive i nærværende artikel. Som forsikringsenhed skal man dog være særligt opmærksom, såfremt følgende gør sig gældende:

1. Indtægten har været nedsat pga. erhvervssygdomme i alle fem indtægtsår før arbejdsskaden
2. Indtægten har været nedsat pga. barsel i alle fem indtægtsår før arbejdsskaden
3. Indtægten har været nedsat pga. pasning af sygt familiemedlem i alle fem indtægtsår før arbejdsskaden
4. Skadelidte er ansat i en profession med normalt erhvervsophør før folkepensionsalderen
5. Skadelidte har været selvstændig erhvervsdrivende/medvirkende ægtefælle i alle 5 indtægtsår før arbejdsskaden
6. Skadelidtes indkomst var varigt nedsat grundet ulykke eller sygdom allerede forud for arbejdsskaden
7. Skadelidte er indsat i et fængsel
8. Skadelidte er under 23 år gammel på skadetidspunktet og ikke om-

fattet af nr. 9 og 10

9. Skadelidte deltager i en erhvervsrettet uddannelse på skadetidspunktet
10. Skadelidte er nyuddannet på skadetidspunktet og har endnu ikke arbejdet et helt indtægtsår
11. Skadelidte er folkepensionist eller førtidspensionist på skadetidspunktet
12. Skadelidte er i fleksjob på skadetidspunktet
13. Skadelidte er eller har været ansat som tjenestemand og pensionsoptjening til tjenestemandspension er påvirket af arbejdsskaden

Lovgiver har desuden varslet, at der vil komme en bekendtgørelse, som nærmere redegør for årslønsfastsættelsen efter de nye regler (ASL § 24, stk. 12).

De økonomiske konsekvenser

De skadelidte, som tidligere fik deres årsløn fastsat efter hovedreglen, vil fortsat få det efter lovændringen. Ændringen vedrører således primært de skadelidte, som tidligere fik fastsat deres årsløn efter et skøn.

Det er i grove træk de samme økonomiske oplysninger og poster, som indgår ved årslønsfastsættelsen, men det er imidlertid værd at holde sig for øje, at ekstraordinært høje indtægter – fx jubilæumsgratiale – nu kan indgå ved fastsættelsen.

Det betyder i praksis, at et gratiale eller en enkeltstående bonus, som er tildelt 3 år før skaden, kan få afgørende betydning for, om der fremadrettet kan fastslås en lønnedgang på (cirka) 15 %, da beløbet herfra vil blive opreguleret til skadetidspunktet og i øvrigt følge den skadelidte frem til folkepensionsalderen, hvor retten til erstatning for tab af erhvervsevne ophører.

De skadelidte, som de seneste 5 år før skaden har haft et år med en højere indtægt end normalt, vil derfor blive yderligere begunstiget end efter nugældende lovgivning, og det må i disse tilfælde forventes, at årslønnen over en bred kam vil blive fastsat noget højere end efter tidligere lovgivning, hvilket selvsagt vil medføre øgede erstatningsudbetalinger.

Den helt store taber ved lovændringen er de deltidsansatte, som ikke har arbejdet på fuld tid de seneste 5 år før skaden – eksempelvis grundet mindre børn eller private projekter. Disse vil generelt opleve en betydeligt lavere årsløn end efter hidtil gældende regler og praksis.

Personer, som har været på overførselsindkomst de seneste 5 år før skaden, vil ikke længere have mulighed for at få erstatning for tab af erhvervsevne som følge af en arbejdsskade, da indtjeningsevnen for sådanne skadelidte vil blive fastsat til 0.

Ifølge forarbejderne til loven forventes der en merudgift på ca. 45 mio. kr. i 2024 som følge af de nye forenklede regler for beregning af årsløn. Endvidere er det sikkert, at lovændringen medfører en betydelig skævvridning i forhold til de gældende regler – om denne er tilsigtet eller ej, står hen i det uvisse.

Årslønsfastsættelsen er altså fortsat en kompleks størrelse. ARK's team af specialister står som altid til rådighed for drøftelser eller vurderinger af sager – herunder også om fastsættelse af årsløn efter de nye regler.